

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 7. Sanabatur vnus. Angustum remedium, saluti corporis non prouidet
sicut animalibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

adhibuerit, spe salutis frustratur. *Qui prior des-*
cenisset.

§. 7. Sanabatur vnus. *Angustum reme-*
dium, saluti corporis non prouidet sicut ani-
malibus.

22 **H**ic piscinæ effectus, *Sanabatur vnus.* Ignos-
cat Deus: quam angustum remedium: In-
firmi numero multi: *Multitudo magna,* &
hoc Deus erigit pharmacopolium, suæ pote-
statis symbolum: & posuit omnibus requisitis
vni soli parator valetudo. Si medicus huc in-
grederetur, qui se medicas herbas ex remotissi-
mis Indiæ regionibus secum detulisse iactaret,
& atomatopolium egeret in salutis ostenta-
tionem, & tandem adhibitis omnibus, sanato-
que vnico responderet: Iam exhausta est her-
barum mearum virtus: Sanè angusta esset hæc
herbarum efficacia: quæ ad vnus tantummodo
salutem reparandam constringeretur: Ad vnum
autem solum curandum, quid opus tot impensis
è tam distitis Indiæ regionibus trahere reme-
dium? O medicæ cælestis, qui piscinam hanc
erexisti, vt sanitatis pharmacopolium, vt omni-
bus constaret, te posse languentibus imperti
sanitatem, & omnes vis huius considere effica-
cia, eius consequendæ salutis longanimes ex-
pectare, qui vis vt descendat Angelus, aquas
excitentur, & tandem, non nisi sanatur vnus?
Magnum hic capio Mysterium, quod scilicet in
eo in quo Deus ad nostrum remedium, contra-
ctus nimis esse videtur, id nobis suppetit, quod
magis iudicat expedire.

Qui non miretur, quot quantisque morbis
miser homo affigatur. Omnia simul animata
non tot laborant miseris, quot solus homo.
Docent medici hominem trecentis ac pluribus
posse modis extingui: Quoties illam philo-
sophi definierunt: *Animal rationale, mortale:* &
licet hoc cognomine, *mortale,* voluerint homi-
nem discernere ab Angelo, illum etiam hac
differentia discernabant ab animalibus: quia
nullum est animal, quot tot modis sit mortale.
Cum verò ita sit, alia animalia paucis vexari
ægritudinibus, plura illa & efficacia habent re-
media, & eorum stupidiissimum nonne quid sa-
luti suæ maxime conueniat: Nonne sibi canis
lingua sua mederi, & herbas congruas conqui-
rere, quo stomachum leuet: eodè modo fel-
lis. Hirundo sumit chelidonium pullorum suo-

rum oculis aperiendis. Aquila, vt oua confer-
uer & excludat, lapillum sibi ex litore Nili ad-
sciscit: & præcipua remedia nota expertis me-
dicis hauriuntur hi ex animalibus, vt variis ex-
emplis probat D. Ambrosius. Insuper & illis multi-
jugas addidit pe sectiones, quibus eorum cor-
pora ad longiorem vitam roborantur, quas D.
Augustinus expendit: leuitatem, fortitudinem,
visum, auditum, olfactum, perspicacitatem &c.
Homo millenis opprimitur infirmitatibus, &
paucis ac inefficacibus gaudet remediis, & quas
Deus herbis infudit virtutes, teste Spiritu S. eas
minimè habet expertas, & tandem ex in finibus
languentibus, *Sanabatur vnus.* Quid hoc rei
Domine: tam liberalis animalibus, & tam par-
cus homini? Diuino hoc factum consilio. Crea-
uit Deus animalia hominibus in obsequium,
ad hoc autem, maxime illis necessaria est cor-
poris valetudo, vigor, robur. Non creauit illis
Deus corpora, animæ in subsidium, sed è contra
animam vt corpori seruaret, proinde eorum
præcipuum consistit in corporis salute: quia illa
hominibus creauit officiosa & obsequium quod
homo sibi præstari ab animalibus opus habet,
non est quicquam quod ad animas eorum per-
tinet, sed ad corporum eorum proprietates,
vires, & induriam. Tu ipse considera, ad quid
tibi sit & quæ necessarius, bos, asinus, iumen-
tum.

Atamen hominem creauit Deus, vt sibi ser-
uaret, & hoc præcipue animæ viribus agen-
dum, & ad hoc plasmanit illi corpus, quod ho-
mini in Dei famulatu auxiliaretur, & animæ
suis in operationibus accesserit obsequiosissimum.
Quando verò corpus ad hoc dixerit maxime
esse dispositum: Quando robustum est, sanum,
crassum: Absit, quia potius tunc præualeret
orationem impedit, officiat contemperationi,
exiguat deuotionem: obelum enim, ac opti-
pare facinatum aptius est somno, actibus inho-
nestis, quam orationi. De corpore pauci, vi-
goroso, rursus ascendunt fortiores illa passionem,
& nocua desideria, *Quæ militanti aduersus ani-*
mam. & ipsi nos docet experientia: quod *Caro*
concupiscit aduersus spiritum. Tunc potest homo
conqueri cum D. Paulo: *Videò aliam legem in*
membris meis, repugnantem legi mentis meæ. Dum
corpus est debile, deciduum, contritum, elum-
be, torris & optime disposita, viget anima; vt
preenis quas patitur delictibus quibus cruciatur,
morbis quibus affligitur, ad Deum sursum fe-
ratur, ad illum confugiat, se humilem illi sub-
iiciat. Hoc D. Paulus in se ipso experiebat:
Cum

Lib. 3.
Exam. 23
Lib. 8 de
Circ. 1.

23

1. Pet. 2.
Gal. 5. 17.
Rom. 7. 23.

1. Cor. 12. *Cum infirmor, tunc potens sum.* Et vero verus est quod Deus ait: *Vitius in infirmitate perficitur.*
2. Cor. 12. *Hac igitur ex ratione corpora nostra tot obtulit vult calamitibus, ut seruiat anima que subicitur.* Homo carnalis, breuium animal, ita te indignat Apostolus, *Animalis homo.* Qui vt animal insipiens tali vitius anima, quasi illa corpori ideo foret infusa, vt corpori subdita famularetur, corporeis enim rebus omnem animam tuam intendis sensum, curam, & laborem:

Animales spiritum non habentes, inquit D. Iudas Thadæus. *Oppositum fieri conuenit, seruiat corpus anime, idcirco autem illud tot obruit doloribus, tot affligit morbis, & premit miserris humiliatum, cuius sanitati iam rara Deus præparauit remedia, quo videas corpus tibi esse mortale, magis quam cæteris animalibus.*

Constituit Deus medelam nostram in mortis consideratione, & eiusdem incerta hora anxietate, que tibi superueniet inopinata. Maximum hominis damnium, & quod solutis habemus peruersis suis obediatur cupiditatibus, originem ducit, iuxta Vatis Regis verissimam sententiam ex translatione D. Hieronimi. *Ex eo quod non recogites de morte tua.* Cum corpus peris tot morti dilatatis fenestris patulum, minus tam vicium ac perditioni proximum, mortis obliuisceris, nec eam male securus times, vitæ tuæ confidit imperterritus, multorum annorum tibi rexis telam, & quasi nullis subditis mutationibus, multorum seculorum tibi adscribis centurias. Quid ageres si salute poteris integerrima, si multis, & efficacibus gaudeas remedijs sanandis morbis opportunus? Nihil te doctius, nihil parentius conuincit, quam tuæ prædicator mortalitatis, corporis infirmitas. Quocirca sic disponit Deus, vt vitius sit, qui non vno vel pluribus laboret morbis.

Aliud hic latet: præterquam enim quod huius piscinæ tam paruum esset remedium, erat insuper summpere incertum: occultum enim erat ipsis, tempus aduentus Angelici: & nihilominus, tanto studio omnes adflicebant, tanta præstolabantur patientia longamines, tuas expectabant opes, & tempus terebant, multi verò spe sua frustrati deperibant: tales autem indicat D. Chrysof. cæcos ad piscinam iacentes, qui cum aquæ motum cernere non possent, nec quâ viâ sese piscinæ immergerent, nec priores accedere, erat illis moraliter loquendo remedium illud impossibile, omnes nihilominus sperabant

consequi vel tandem valetudinem: *Expectantium.* Etiam inuiti sanitatis corporis, seu bonorum temporalium, nunquam nos eorum spes fatigatos dignitatis, & hodiernum diem, quo optata non consequimur, crastino delucimus, sed nec grauissimis nobis obortis difficultatibus, deficiamus, aut a nimo despondemus.

*Multitudo magna confititur autem. Quam pauci concipiunt, curandæ anime gratiâ: cum tot ac tam efficacia, et præsentia habeantur anime remedia, illa flocci pendimus, magnum quid & arduum vobis videtur vel vnius diei ieiunium vel vnicam missam audire, vel tantulo corporis tempore concioni interesse: præclarum opus quam feceris, si in ciuimam tuorum redemptionem, anime quatuor asses expendis, tantum interim temporis, tot opes, tam patienter pro rebus corporeis prodigè dilapidans. Sapienter cecinit David: *Verumamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris suis.* Appendis in statera defectum salutis corporalis, cui totum stultitiam appendis pondus, bonorum, & potestatis anime verò iuniam tam leuiter expendis & appendis, vt tibi sufficiens imo superfluum pondus esse videatur, vel leuis cura, leuigique diligentia: corporis valetudini parua videntur, apertiones venarum, cauteria, vntiones, incisiones, oleum, emplastra, ingentes expensæ, quibus omnibus, nec ad finem salutem obtines tuis iam facultatibus spoliatus. Ad animæ vero æternam salutem sufficere iudicas vnicam confessionem & quidem imparato factam, & tali sultam proposito, quo dicis, quod postmodum vitam circa eius finem in melius sis correcturus, tempus superesse, licet anni multi præterfluant, salutis tuæ reparationi.*

Hoc admiratur D. Chrysofom. *Si in corpore D. C. H. R. parum aliqua morbi pulsauerit, statim ex medicis Lib. 1. de adhibemus ex pecunia profundimus, & omni obsequio seruantia quod competit, gerimus. Nec prius cessat in principitur, quam que molesta sunt, mittentur: Anima Tom. 1. verò cum quotidie vulneretur, cum per singula laesatur, vratur, præcipitur, & modo emouitur peccat, nec parua quidem nos pro ea cura sollicitat. Verè Vani sunt filij hominum, mendaces filij hominum in stateris suis.* Omnes consentunt, plius appendere animæ bona, quàm corporis, & omni postposita comparatione morbos animæ multo esse corporis ipsius, g. amiores, ac tantum distare: quantum differt à corpore anima & quantum à solo calum. Post hæc manifestum.

24 II. Diligentiores sumus ad nium vel vnicam missam audire, vel tantulo corporis tempore concioni interesse: præclarum opus quam feceris, si in ciuimam tuorum redemptionem, anime quatuor asses expendis, tantum interim temporis, tot opes, tam patienter pro rebus corporeis prodigè dilapidans. Sapienter cecinit David: *Verumamen vani filij hominum, mendaces filij hominum in stateris suis.* Appendis in statera defectum salutis corporalis, cui totum stultitiam appendis pondus, bonorum, & potestatis anime verò iuniam tam leuiter expendis & appendis, vt tibi sufficiens imo superfluum pondus esse videatur, vel leuis cura, leuigique diligentia: corporis valetudini parua videntur, apertiones venarum, cauteria, vntiones, incisiones, oleum, emplastra, ingentes expensæ, quibus omnibus, nec ad finem salutem obtines tuis iam facultatibus spoliatus. Ad animæ vero æternam salutem sufficere iudicas vnicam confessionem & quidem imparato factam, & tali sultam proposito, quo dicis, quod postmodum vitam circa eius finem in melius sis correcturus, tempus superesse, licet anni multi præterfluant, salutis tuæ reparationi.

Hab. 3. 5. in Ioan.

manifestum est; difficulter & operose corporis bona obtineri, salutem, diuitias, honorum gradus adipisci inexhausti laboris opus: animæ vero dona, utpote gratiam, charitatem S. Spiritus, Deum ipsum consequi, minimo negotio id fieri potest. Ad corporis infirmitates curandas Atlante opus est, ut patet in febrilibus ventris, podagra, laterum dolore, coxendice, quibus expellendis multo sudore, labore multo, dispendiis multis aditendum, & tandem vix sanabatur unus. Animæ vero ægrotudines quis nesciat, quàm vel uulco digito reparentur, etiam grauissimæ. Vnicum verbum *Peccavi Domino* Dauidem dolore illo vehementissimo liberauit. *Vnico: Deus propitius esto mihi peccatori: restituitur Publicanus. Vnico, Pater peccati: Prodigus mortuus reuiuiscit.* Quid igitur carissimum est, quod adeo vecordes curandis animæ morbis, eius saluti consequenda, cæli bonis conquirendis infudemus, tanta vero nos vexet sollicitudo, stantus exhauriat labor in ægritudinibus corporis medendis, eius salutis tam studiosi, quodque tam sedulo bonorum paucorum adhuc breui perentium cumulis aggredandis inuigilemus? Iniqueres ponderamus, nobis ipsis in stateris mentimur, *Vani filii hominum, mendaces filii hominum in stateris.* Sumus in eo filii Adam terreni animalis: *Filii humani, tales quales nos describit Iudas Thadæus: Animales spiritum non habentes, brutis animalibus similes qui spiritum non habent nec aliam sperant vitam, & eos quos spiritalia bona illo modo tangunt, aut mouent, nec animæ spiritalium morborum solliciti sed toti terreni, terrenis, perituris, fallacibus dediti, occupati, inhiantes, animales, solum baculum & flagrum, quo latera tunduntur, sentientes.*

Iuda. 19.

Lib. 3. Tusculan. quest.

Est autem id malum adeo inueteratum, ut & ipsi Gentiles hoc aduerterint. Compuluit Plato librum quo probat, quàm sint animæ defectus, corporis defectibus grauiores, quem prænotat. *Quod grauiores sint animi morbi, quàm corporis.* Stupebat quoque Cicero, & hanc mouer quæstionem. *Quisnam esse causa putem, cur, cum confitemur animo & corpore, corporis curandis, et endique causa quæstia sit ars, eiusque utilitas Deorum inueniunt consecrata, animi autem medicina, nec iam desiderata sit, antequam inuenta, nec iam culta, postquam cognita est, nec tam militis grata, & probata, pluribus etiam suspecta, & inuisa? An quod corporis grauitatem, & dolorem animo iudicamus, animi morbum corpore non sentimus? Si Cicero, & Gentiles, quorum tam*

stipida erat cognitio, & qui tam ignorantet de bonis cælestibus sentiebant, quibus ardentet iahiamus, & de gehennæ tormentis, quæ formidamus, minus recto credebant: ita admirabatur, quod homines tot curis distringerentur circa corporis valetudinem, & inertes circa animæ salutem torperunt, quid nobis incumbat faciendum? Triginta octo annis hæret hic paralyticus longanimitet corporis sanitatem breui perituram. Ceterum est, & dubitat non, quod totidem annis ob anime medicinam non perseveraret: quidquid enim eius impenditur studio, graue est, molestem ac dururum. Quam breue sibi videtur tempus comedix, quæ quatuor horis conuatur, ubi tot intercurreunt representationes fidæ, lasciuæ, infestuosæ, & quàm protracta consetur illa media hora, qua sacro interet, ubi vere ac realiter representatur sacrificium valoris infiniti, illud ipsum quod Christus in ara crucis, pro totius mundi salute obtulit Patri gratissimum. Quàm graue tibi cui est impositum vnius horæ tempus concionis, & quadraginta, quas iustibus consumis, horæ vix iudicis momentum subito elapsam. Malum, quod à multis annis deplorant D. Chrysostronus, has expendens rationes. Quod hic in Ecclesia cuncta vestre seruiant commoditati, hyeme utique contra frigus, æstate contra solis æstuantis ardores protegimini, &c. Illie autem mille paupum incommoda solis, calor, ventorum, pluuia, in tantorum luctu, & concertu, & in hominum omnia perplacet. *Hic quidem si paulo prolixius docemus, multi succerunt, & agere seruiant, & infirmitatem corporis, & labores prætexunt, licet admirabile huius temporis rectum malum soletur, illic vero licet compliatur, à ventis vexentur, & calore solis aliquando æstuent, non vnam neque duas tantum horis, sed bonam dei partem versantur, & neque senex canes suos reueretur, &c.*

Hom. 4. in Gen. Tem. 1.

§. 8. Erat homo &c. Corpus non sanabatur, si cui erat anima infirma; nec sanabatur, Ioua nauis non cæcilo.

Si multa consideranda sint in hac piscina, non sunt minora perpendenda in ipso infirmo, qui de multitudine illa magna vultus erat. Erat sibi homo triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Parcat mihi Deus: quæ hæc tam diuturna triginta & octo annorum infirmitas? Quis dubitat, quin homo iste vsus fuerit in sui curationem

25